

MESTNA OBČINA MARIBOR

Ulica heroja Staneta 1, 2000 MARIBOR

Datum: 28. 5. 2010

MESTNI SVET MESTNE OBČINE MARIBOR

**ZADEVA: PREDLOG ZA OBRAVNAVO NA SEJI MESTNEGA SVETA MESTNE
OBČINE MARIBOR**

NASLOV GRADIVA: Zadnji opomin Vladi RS

**GRADIVO
PRIPRAVIL/A: Svetniška skupina LIPA**

**GRADIVO
PREDLAGA: Svetniška skupina LIPA**

POROČEVALEC: Gorazd Kos – član MS MOMB

PREDLOGI SKLEPOV:

- 1. Mestni svet Mestne občine Maribor izraža ogorčenje nad odnosom državnih institucij do mesta Maribor in okolice.**
- 2. Mestni svet Mestne občine Maribor poziva Vlado RS k razrešitvi neodgovornih predsednice in članov uprav DARS-a.**
- 3. Mestni svet Mestne občine Maribor poziva Vlado RS, da v roku treh mesecev pripravi in obravnava »Program za Maribor«.**
- 4. Mestni svet Mestne občine Maribor poziva poslanke in poslance DZ RS, da sprejme Zakon o razvojni podpori Mestni občini Maribor in občinam Zgornje Podravske regije**
- 5. Mestni svet Mestne občine Maribor poziva župana Franca Kanglerja, da skupaj s političnimi strankami in z listami, zastopanimi v MS MOMB, ter z župani sosednjih občin v najkrajšem možnem času predstavi sprejete sklepe Vladi RS in javnosti na skupni novinarski konferenci.**

Svetniška skupina LIPA
Gorazd Kos

UVOD:

Maribor je po velikosti drugo največje slovensko mesto. Je gospodarsko in kulturno središče severovzhodne Slovenije. Njegov položaj v presečišču prometnih poti iz srednje v jugovzhodno Evropo ter iz zahodne srednje Evrope v Panonsko nižino mu je odmerjal dokajšnjo vlogo že v preteklosti, odmerja mu jo danes in mu jo bo bržčas še bolj v prihodnosti. Ker leži le osemnajst kilometrov od državne meje z Avstrijo, predstavlja prag v našo državo pa tudi na Balkan.

Maribor je v slabem tisočletju doživiljal vzpone in padce. Ni bil veliko in pomembno mesto, sredi 18. stoletja pa se je vendarle začel počasi vzpenjati. Nov pospešek je dobil med prvo industrializacijo v drugi polovici 19. stoletja. A v avstrijskem cesarstvu mu je bilo usojeno živeti zmeraj v senci Gradca, glavnega mesta vojvodine Štajerske, kateri je Maribor upravno politično več stoletij pripadal tja do zloma Avstro-Ogrske leta 1918.

V ustavni dobi po letu 1861 je Maribor postal politično, gospodarsko in kulturno središče Slovencev na Štajerskem. Mesto se je razmahnilo v novi državi, Kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev (Jugoslaviji), potem ko je po koncu prve svetovne vojne razpadla Avstro-Ogrska. Postalo je važno upravno središče severovzhodne Slovenije, dobilo je vrsto kulturnih in prosvetnih institucij in kar nekaj nove industrije.

Dolga leta je Maribor sodil v sam vrh jugoslovanske industrijske proizvodnje. A to mu ni bilo v poseben prid, saj se je razvijal zgolj industrijsko. Posledice enostranskega razvoja so bile posebej vidne ob razpadu Jugoslavije in izgubi pomembnega jugoslovanskega trga. V devetdesetih se je mesto tako znašlo v krizi. Propadanje nekoč največjih tovarn, brezposelnost in izseljevanje prebivalcev sta pripomogla k temu, da se je utrip mesta za nekaj časa tako rekoč ustavil. Čas, ambiciozne želje in vizije, močna volja in borbenost so mestu vrnili življenje in odprle nove poti razvoja. V letu 2012 bo mesto nosilec naziva Kulturne prestolnice Evrope, leto kasneje organizator 26. Zimske univerzijade. Štajerska prestolnica je ponovno pokazala, da marljivosti in borbenosti ne nosi zgolj v imenu.

Maribor je bil pred osamosvojitvijo Slovenije gospodarsko zelo razvito mesto, zato je bil val stečajev ob prehodu na tržno gospodarstvo velik udarec. Nekdanja velika podjetja, kot so [TAM](#), [Elektrovina](#), [Svila](#) in [Metalna](#), so deloma prenehala delovati, deloma pa so se preoblikovala. Na njihovem območju so danes večinoma poslovne cone s številnimi novimi podjetji. V industrijski coni [Melje](#) med drugim delujejo MLM - [Mariborska livarna Maribor](#), [Henkel](#), [TMI Košaki](#), [Mlinotest](#). Na območju nekdanje Tovarne avtomobilov in motorjev je danes [Poslovna cona TAM](#) z več kot sto podjetji. Mreža podjetij deluje tudi na območju nekdanje Metalne, TVT Boris Kidrič in Marlesa.

Danes največ dohodka mestu prinašajo storitvene dejavnosti in industrija. V zadnjih letih se je zelo razvila trgovina (zrasli so številni novi nakupovalni centri) in bančno-finančni sektor. V Mariboru je sedež [Pošte Slovenije](#). Glede na število zaposlenih je danes največje mariborsko podjetje [Univerzitetni klinični center Maribor](#).

Vedno pomembnejši je [turizem](#). Veliko turistov obišče [mariborsko Pohorje](#), [Festival Lent](#), staro mestno jedro, številne vinorodne griče. Svojevrstna atrakcija je tudi [najstarejša trta](#) na [Lentu](#). Znan je [mestni park](#), v katerem deluje mestni [Akvarij in terarij](#).

Definicije mesta Maribor in njegovi opisi na spletnih straneh in v turističnih brošurah pripisujejo mestu veliko oz. celo izjemno vlogo v državi in širše. Državni voditelji in politiki se radi udeležujejo mariborskih kulturnih in športnih prireditev. Hitro po tem pa na mesto pozabijo, saj jim predstavlja le delni vir za financiranje

državnega proračuna.

Mestno Maribor potrebuje več, potrebuje finančno naklonjenost in programsko podporo.

PREDLOGI SKLEPOV in OBRAZLOŽITEV:

1. Mestni svet Mestne občine Maribor izraža ogorčenje nad odnosom državnih institucij do mesta Maribor in okolice.

Slovenija zavzema 20.273 km² ozemlja, ki so dobro znani slovenski politiki v obdobju volilnih kampanj, a žal le takrat. Slovenija ni in ne sme ostati le Ljubljana.

Sedeži ministrstev, državnih gospodarskih družb, vladnih uradov in agencij, državnih in paradržavnih institucij so centralizirani v Ljubljani in s tem koncentrirajo moč odločitev in finančnih tokov. S tem se postavljajo bariere selektivne prihodnosti in možnosti razvoja.

Na prvi dan leta 2010 je imela Slovenija 2.046.976 prebivalcev, ki so živeli v 5.270 naseljih.

Kadrovanje v sklopu aktualne politike negira obstoj 5.270 naselij. Striktno pa se kot nenapisan kriterij izpostavlja območje Ljubljane in okolice.

Maribor, kot mesto dveh velikih nacionalnih projektov, katerih avtorstvo si je v mednarodnem okolju priborilo samo, ni deležno nobene omembe vredne podpore s strani državnih institucij. Celo obratno, prebivalci tega mesta vidimo in čutimo degradacijo ob vsakem načrtovanem projektu. Tako oba nacionalna projekta, EPK in UNIVERZIJADA, doživljata neprestano zanemarjanje in zapostavljanje s strani državnih institucij. Medtem ko so graditve športnih objektov v glavnem mestu pod pretvezo Zakona o glavnem mestu vedno in v izdatni meri podprte iz naslova državnega proračuna.

2. Mestni svet Mestne občine Maribor poziva Vlado RS k razrešitvi neodgovorne in žaljive predsednice uprave DARS-a.

Razpisna komisija DARS-a je že 22. aprila letošnjega leta sprejela sklep, da se izpelje investicija v višini 8,77 milijonov evrov (nadzor in vodenje prometa za zagotavljanje večje varnosti na cestah) na avtocestnem odseku Pesnica – Slivnica.

Omenjen odsek avtocestnega križa je v sklopu povečanja varnosti udeležencev v prometu prišel na vrsto časovno gledano zelo pozno, saj so podoben sistem že mnogo prej vgradili na območju Ljubljane s širšo okolico.

Navkljub pozni uvedbi omenjenega sistema pa je bila predvidena uvedba dobrodošla in nujno potrebna - posebej ob upoštevanju dveh dodatnih dejstev oz. spoznanj:

- da avtocestni odsek Pesnica – Slivnica predstavlja glavni tranzitni koridor iz smeri Avstrije, Madžarske in Hrvaške in če k temu pripišemo še dnevna cestno-migracijska gibanja Mariborčanov, Prekmurcev in vseh ostalih domačih udeležencev v prometu, pridemo hitro do spoznanja, da je potrebno zagotoviti dodatne varnostno – nadzorne sisteme;
- da krožišče na omenjenem odseku (mikrolokacija HOČE) predstavlja največje in najkompleksnejše cestno vozlišče v državi.

Iz vsega tega, predvsem pa iz naslova varnosti v cestnem prometu, bi bila predvidena državna (DARS) investicija več kot nujno potrebna.

Žal pa so dogodki v naslednjih dneh prikazali celotno skorumpiranost delovanja državnih podjetij in političnih interesnih povezav.

Predsednica uprave DARS-a, Mateja Duhovnik, je komisiji naložila, da razpis konča brez izbire ponudnika in s tem prekine omenjeno investicijo oz. prekine poseg v povečanje varnosti na delu štajerske avtoceste.

Tej odločitvi predsednica uprave DARS-a je botrovalo dejstvo, da je predviden (politično načrtovan) nosilec teh del oddal nepopolno vlogo in bil tako izključen iz razpisnega postopka.

Po dostopnih informacijah in poročanju medijev je nepopolno vlogo oddalo podjetje, katerega lastnik je stric vodje kabineta premierja slovenske vlade. Sam predsednik vlade pa se je v tistem obdobju kar nekajkrat srečal z omenjenim lastnikom podjetja.

Investicija oz. poseg v povečanje varnosti na delu štajerske avtoceste je tako propadel zaradi nepopolne vloge predvidenega izvajalca del.

Predsednica uprave DARS-a, Mateja Duhovnik, pa je svojo odločitev obrazložila s tem, da:

- je predhodno potrebno v popolnosti dopolniti informacijsko-varnostni sistem na odsekih ljubljanskega obroča (vzhodna, južna in severna obvoznica);
- da ni finančnih sredstev za projekt dela štajerske avtoceste (navkljub temu da so bila sredstva že zagotovljena ob objavi razpisa, saj je bil med odobrenimi projekti DARS-a potrjen tudi projekt odseka Pesnica–Slivnica);
- da je količina prometa, ki poteka na mariborski obvoznici premajhna, da bi bilo smiselno finančno vlagati v varnost cestnega prometa.

Ali je res varnost štajerskih voznikov in uporabnikov tega dela avtoceste manj vredna kot varnost voznikov ljubljanskega obroča, kot trdi predsednica uprave DARS-a, ali pa bo Maribor z okolico ponovno prikrajšan za projekt le zaradi nepopolne vloge predhodno načrtovanega izvajalca del (in s tem izključen iz izbora), ki je slučajno ožji sorodnik ene najpomembnejših političnih osebe v državi, četudi so drugi ponudniki oddali popolne vloge?

Nesprejemljivo je, da predsednica DARS-a ustavi projekt varnosti na delu štajerske avtoceste zaradi njej neljubega izbora izvajalca.

Nesprejemljivo je, da predsednica DARS-a ocenjuje varnost udeležencev v prometu na delu štajerske avtoceste kot manj vredno v primerjavi z varnostjo udeležencev v prometu na ljubljanskem obroču.

Nesprejemljivo je, da se potek in izbor iz naslova razpisov prilagajajo predhodnim izbrancem.

Nesprejemljivo je, da smo Štajerci zopet drugorazredni državljani.

3. Mestni svet Mestne občine Maribor poziva Vlado RS, da v roku treh mesecev pripravi in obravnava »Program za Maribor«.

Maribor potrebuje nacionalni program: »Program za Maribor«.

Vlada Republike Slovenije mora v roku treh mesecev pripraviti in obravnavati »Program za Maribor«. Mesto Maribor, kot mesto, v katerem ni državnih institucij, sloni predvsem na realnem sektorju, kateri je gonilo polnitve državnega proračuna. Realni sektor pa je v obdobju vse splošne recesije prvi na udaru, gledano predvsem skozi prizmo političnih zahtevkov po zviševanju proračunsko davčnih prihodkih. Sredstva gospodarskih subjektov se tako masovno valijo oz. prevalijo v davčne obveze do države, kar po drugi stani pomeni zmanjševanje lastnih realnih investicij oz. zmanjševanje obsega proizvodnje oz. predelave.

Po zadnjih razpoložljivih podatkih je BDP na prebivalca v Zgornji Podravski regiji bistveno nižji kot v ostalih regijah.

Podravska regija z 2,170 km² obsega dobro desetino (10,7%) slovenskega ozemlja in je po velikosti na petem mestu med slovenskimi regijami. Regija leži na severovzhodu Slovenije in meji na zahodu na koroško in savinjsko regijo, na vzhodu pa na pomursko. Na severu meji na sosednjo državo Avstrijo, na jugu pa na Hrvaško.

Statistična regija Podravje obsega 34 občin, v katerih je konec decembra 2004 živel 319.186 prebivalcev (16% vsega slovenskega prebivalstva). Po gostoti naseljenosti z 147,1 prebivalci na km² je na tretjem mestu v Sloveniji. Največja po površini je občina Slovenska Bistrica, medtem ko ima največje število in gostoto prebivalcev Mestna občina Maribor.

Število prebivalcev v Podravju je v obdobju od 2000 do 2004 upadlo za 0,2%, medtem ko je v celotni Sloveniji v enakem obdobju poraslo za 0,3%. V obdobju od leta 1981 do prve polovice leta 2004 je podravska regija, poleg pomurske, zabeležila največji padec mladega prebivalstva (starega do 14 let). V strukturi prebivalstva po starostnih skupinah se znižuje delež mladega, povečuje pa delež starejšega prebivalstva. Posledica takšnih demografskih gibanj je nadpovprečni indeks staranja prebivalstva. V Podravju se je prebivalstvo staralo hitreje kot v povprečju v Sloveniji (v obdobju 2000 do 2004 je indeks staranja prebivalstva narasel iz 96,6 na 113 in presega slovensko povprečje za skoraj osem odstotnih točk). Še posebej zaskrbljujoč je bil v letu 2004 indeks staranja prebivalstva v Mestni občini Maribor, kjer je znašal kar 148,1.

Zmanjševanje rodnosti, staranje prebivalstva ter odseljevanje se odraža v upadanju števila aktivnega prebivalstva v regiji, kar se bo ob nadaljevanju tovrstnih trendov na daljši rok odražalo tudi v upadu delovno aktivnega prebivalstva. Ob koncu leta 2004 je bilo v Podravju za 3.886 oseb oz. za slabe 3% manj aktivnega prebivalstva kot ob koncu leta 2000. Na nacionalni ravni v opazovanem obdobju v gibanju števila aktivnega prebivalstva ne beležimo bistvenih sprememb (873.063 v letu 2000, 875.738 v letu 2004).

Podatki o stanju konkurenčnosti (izgubi konkurenčnosti) so za Slovenijo zaskrbljujoči, za Maribor pa katastrofalni. Vlada RS mora z vsemi svojimi makroekonomskimi instrumenti doseči, da se produktivnost, konkurenčnost in likvidnost ponovno naselijo v drugem največjem slovenskem mestu.

Mesto Maribor »odlikuje« tudi slaba starostna slika, saj po večini prebivalstvo predstavlja starejša populacija. Stopnja nezaposlenosti (dno še ni doseženo, a se nam približuje) se je v Mariboru še povečala, struktura brezposelnosti pa nakazuje na težje zaposlitvene skupine.

Mesto Maribor ima vizijo, a ta ne sme ostati na lokalnem nivoju, vizija mora biti podprta s stani države – vlade.

Ministrstva morajo aktivneje sodelovati pri načrtovanju in realizaciji programov, ki so pomembni za Maribor in širšo okolico. Negiranje Maribora in mariborskih projektov kot ustaljena praksa vlade ni rešitev ne za mesto in ne za širšo okolico.

Predlagani programi s strani mesta Maribor nimajo le mestnega značaja, temveč lahko in morajo ob podpori države doseči sinergijo razvoja in prosperitete za širšo regijo.

Projekta Evropske prestolnice kulture in Univerzijade, sta vsebinsko mnogo obsežnejša in prebijata okvire kulture in športa. Gre za projekte prosperitete in ustvarjanja novih možnosti na nacionalnem nivoju, zato je toliko bolj nerazumljiva ignoranca posameznih ministrstev in vladnih služb.

Kot po tekočem traku se dogaja, da na državnih/paradržavnih razpisih niso izbrana podjetja s sedežem in dejavnostjo v Mariboru ali okolici. Že zadnjih nekaj let smo priča enosmernemu pretoku tako kapitala kot znanja na relaciji Maribor – država. Maribor polni državni proračun, Univerza v Mariboru izpolnjuje svojo vizijo in poslanstvo ... država po drugi strani pa mestu ne omogoča ničesar.

V mestu Maribor smo pripravljene Vladi RS predlagati in predstaviti programe in projekte, le če vlada za to prikaže vsaj delni interes.

- 4. Mestni svet Mestne občine Maribor poziva poslanke in poslance DZ RS, da sprejmejo Zakon o razvojni podpori Mestni občini Maribor in občinam Zgornje Podravske regije.**

V petek, dne 28. 5. 2010, smo predstavniki nekaterih svetniških skupin, zastopanih v Mestnem svetu Mestne občine Maribor, predstavili vsebino in pglavitne točke Zakona o razvojni podpori Mestni občini Maribor in občinam Zgornje Podravske regije.

Cilji zakona so:

Cilj zakona je s programskim pristopom in z zagotovitvijo finančnih sredstev za razvojno podporo regiji Zg. Podravja iz novih in že obstoječih programov ustvariti pogoje za začetek prestrukturiranja in razvojnega dohitevanja drugih slovenskih regij ter ublažiti posledice finančne in gospodarske krize.

Zakon utrjuje načela socialne države s spodbujanjem skladnega regionalnega razvoja in prestrukturiranja gospodarstva v regiji, ki je soočena z velikimi strukturnimi problemi.

Za razvojno podporo regiji Zg. Podravja določa predlog zakona naslednje ukrepe:

- I. izvedbo Programa spodbujanja konkurenčnosti regije Zg. Podravja v obdobju 2010–2015 v skupni višini 97 milijonov evrov,
- II. spodbude za zaposlovanje,
- III. davčno olajšavo za investiranje,
- IV. prednostno obravnavo programov in projektov iz regije Zg. Podravja pri kandidiranju za sredstva iz nacionalnih programov, programov evropske kohezijske politike in politike razvoja podeželja na področjih:
 - a. medpodjetniškega izobraževalnega centra v okvirni višini 6 milijonov evrov,
 - b. regijskega gospodarskega središča v regiji Zg. Podravja v okvirni višini 95 milijonov evrov,
 - c. prestrukturiranja in dviga konkurenčnosti kmetijstva in gozdarstva ter živilsko-predelovalne industrije in diverzifikacijo v nekmetijske dejavnosti v okvirni višini 19 milijonov evrov,
 - d. infrastrukturo za oskrbo s pitno vodo v okvirni višini 49 milijonov evrov.

Ključni cilj zakona je odpiranje novih in ohranjanje obstoječih delovnih mest ter spodbujanje dejavnosti, ki prinašajo višjo dodano vrednost in razvijajo primerjalne prednosti regije. S kombinacijo različnih instrumentov se želi ublažiti posledice finančne in gospodarske krize, ki je regijo Zg. Podravja prizadela najbolj v primerjavi s primerljivimi regijami Slovenije. Zakon določa tudi olajšave za delodajalce, v primeru da zaposlujejo prikrajšane delavce.

Skozi dejavnost MIC se bodo izvajale izobraževalne, raziskovalne dejavnosti in dejavnosti podpore tehnološkega razvoja produktov in njihove kontrole ter zagotavljanja kvalitete.

Predvideva se pospešitev izvedbe celovite oskrbe prebivalstva s pitno vodo in varovanja vodnih virov Zg. Podravja. Za način izvajanja zakona bo pristojna projektna pisarna MOM.

Mesto Maribor in ostale občine v bližini potrebujejo zakonski regulator, ki smo ga predstavili v zakonskem besedilu.

- 5. Mestni svet Mestne občine Maribor poziva župana Franca Kanglerja, da skupaj s političnimi strankami in z listami, zastopanimi v MS MOMB, ter z župani sosednjih občin v najkrajšem možnem času predstavi sprejete sklepe Vladi RS in javnosti na skupni novinarski konferenci.**

Članice in člani Mestnega sveta MOMB, župan in podžupani MOMB lahko navkljub različni strankarski pripadnosti zmoremo toliko razuma in uvidimo resnične probleme našega mesta. Zato predlagamo oz. vas naprošamo, da se poenotimo in skupaj, vsak po svojih najboljših močeh, pripomoremo k izboljšanju situacije v naši regiji.

K temu pozivamo tudi župane in vse funkcionarje v sosednjih občinah, ki se zavedajo, pomembnosti skupnega nastopa.

Mestni svet MOMB zadolžuje župana Franca Kanglerja, da koordinirana prihodnje aktivnosti.

Maribor, 27.5.2010

Gorazd Kos